

Natur, udeliv og science (Køkkenhaver i Regnskoven)

Beskrivelse af køkkenhave til børn i både vuggestue og børnehave

I vuggestuen

Vi har etableret en køkkenhave i vuggestue, som er indhegnet og derfor vil det give gode muligheder for 1:4 relationer, fordybelse. Dette læringsmiljø giver mange muligheder både til at lære, hygge sig og udvikle sig i.

I børnehaven

I børnehaven har vi en køkkenhave. Den ligger på legepladsen og består af otte højbede og et stykke frilandsjord. Ved køkkenhaven er der også sommer- og efterårshindbær og rabarber. Der udover har vi også æbletræer, kirsebærtræer og ribsbuske på legepladsen. I børnehaven er børnene selv med til at bestemme hvad de gerne vil have til at gro. Et ønske har fx været græskar, da det ville være sjovt at lave vores egen halloweengræskar. Når bedene langsomt bliver tørt for grøntsager smider børnene en masse forskellige blomsterfrø, så vi på sensommeren har et smukt blomsterflor i højbedene. I det ene højbed har vi duftende krydderurter, og hvidløg. Hvidløg lægges om efteråret og spirer henover vinteren, på den måde er der altid noget der spirer og gror, hele året rundt.

Køkkenhaven er et stort samlingspunkt for børn og voksne. Om foråret begynder vi at forspire forskellige grøntsager inden for. Når det bliver lunt i luften planter vi så ud. Vi lægger kartofler, sår forskellige grøntsager og venter på dette begynder at spire. De første grøntsager såsom radiser, kommer ret hurtigt, og hen over sommeren følger de andre ting trop. Vi hiver grøntsagerne op af jorden, vi smager, vi mærker og dufter til vores høst. Nogle af grøntsagerne bliver en del af vores frokost. Når vi har høstet sår vi igen enten nye grøntsager, hvis sæsonen er lang endnu.

Vores mål for læringsmiljøer er:

- Fra jord til bord.
- Børnene skal lære at vise deres respekt for naturen.
- Børnene skal lære at passe på vores planter
- Børnene kan opleve plantens udvikling, vækst.
- Børnene vil opleve hele processen omkring at ordne jord, så afgrøder og planter, luge ukrudt, se planterne vokse, høste og spise.
- At få kendskab til planter
- At skabe et rum for fælleskabet, nær kontakt.

Barnesyntet

Alle børn skal have lov at besøge vores køkkenhave. Børnene er som sagt med til at vælge hvad vi planter. De er med til at lægge kartofler, så frø, lægge løg, ærter og majs i jorden. De elsker det, og hver gang vi skal på legepladsen skal de ud og se, hvor meget planterne er vokset. De er med til at luge ukrudt, og elsker at smugsmage, på de aller første ærter. Det er helt op til børnene om de vil med i køkkenhaven. Men der er altid en masse børn med, og for nogen er en regnormejagt bare sagen, frem for at fjerne ukrudt.

Læring

Vi vil tilbyde børn al den læring, der står i målet. Vi skal være bevidste om at børn er forskellige. Nogen vil komme og hjælpe med at vande, nogen vil være med til at smage eller bare for at kigge på. Børnene lære en masse om hvor maden kommer fra. De ser med deres egne øjne hvordan et frø bliver til mad. Og de lærer at der er forskel på en gulerod, som vokser i jord, og en majs, som vokser på en plante, som bliver kæmpe høj. De lærer at bruge deres sanser og mærker, at jorden klistrer, at radiseblade faktisk stikker lidt, og at en ny opgravet gulerod næsten smager bedre en slik. De opdager, at fingrene bliver røde, når vi hiver rødbeder op af jorden. Og så lærer børnene, at en blomst ikke bare er en blomst. Der er Morgenfruer, de lugter faktisk lidt af tis. Der er Rævehaler som får den smukkeste lange røde, bløde blomst. Og så er der Asters som bare er så fin med den smukke klare farve. Vi har lige nu en Morgenfrue som har stået og blomstret hele vinteren, og vi passer på den. For normalt visner og dør blomsterne når det bliver koldt, men denne har stået så fint, helt alene og gjort os glade. Børnene lærer også at vente på tur. Alle kan ikke så og høste på samme tid. De lære at drage omsorg for planterne, de må ikke hives op eller ødelægges, de skal have vand og sol.

Dannelse

Alle vil få konkrete erfaringer med det, som, forhåbentlig, vil udvikle deres nysgerrighed og give børnene begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling. Børnene er en stor del af deres køkkenhave. De kan huske hvilke frø de var med til at lægge i jorden og hvilke børn, der var med. Ofte er det den samme gruppe børn som elsker at hjælpe til, og for dem er fællesskabet omkring haven, noget særligt og helt magisk. Det er jo ren magi, når et lillebitte frø kan blive til en stor majsplante eller en smuk blomst.

Børnefællesskaber

Køkkenhave vil give mulighed for børn for at deltage i fællesskabet på tværs af alder, køn, kultur og interesse. Det vil være en læringsmiljø, der giver mulighed for børnene, at opleve nærhed, læring, udvikling, anerkendende relationer. Barnet vil være en aktiv deltager i en aktivitet, derfor vil det være vigtigt for os, at vi ser barnet, lytter og forstår.

Forældreinddragelse

I vuggestuen holder vi hvert år en plantedag for børn og deres bedsteforældre. I år kan bedsteforældre bruge vores køkkenhaven til at sætte en plante i.

Forældrene i børnehaven udviser en kæmpe interesse i køkkenhaven. De siger, at deres børn, tager deres viden og interesse for at gro, med hjem. Forældre er også en del, af det på den måde, at vi har en blomsterdag. Her medbringer børnene en blomst, som vi så pynter legepladsen med. Dette pynter rigtig meget, og udvider børnene inddragelse og de ved lige præcis hvor deres blomst er plantet. Forældrene bliver opfordret til at så et frø derhjemme med deres børn, som skal bruges til et fælles højbed med alle de planter, børnene har med hjemmefra. Det bliver et helt særligt bed.

Børn i udsatte positioner i vuggestuen

Køkkenhave vil være et godt rum for børn i udsatte positioner. De børn har ofte brug for at være i mindre grupper. Den mulighed vil der være i vores køkkenhave, da den er indhegnet. Hver voksen vil i haven have mulighed for at arbejde målrettet med barnets specifikke udfordringer. Barnet vil kunne være i et fælleskab både med andre børn og en voksen.

Køkkenhave skal invitere børnene til:

- Sansemæssige oplevelser: vi skal kigge på planternes udvikling, smage, dufte til blomsterne, røre planterne og jorden.
- Tilbyde motoriske udfordringer: bære vand, vande planter, fjerne ukrudt (fin motorik), rive græsplanen
- Falde i en samtale med børnene, hvor vi skal svare på de spørgsmål som børn vil stille til os, fortælle, forklare om de forskellige natur fænomener
- Vi skal tilbyde børn at være i forskellige fælleskaber.
- Vi skal vække nysgerrighed om naturen.
- Læringsmiljø, der understøtter og udvider barnets erfaringsverden, så børn kan og tør deltage og samtidig tage og vise initiativ.
- Læringsmiljøet skal give viden om årstider og traditioner. (Når vi plukker og spiser jordbær, er det sommer. Om efteråret skal vi høste vores græskar).

Børn i udsatte positioner i børnehaven

De børn som har svært ved at indgå i voksen styret aktivitet, elsker køkkenhaven. Også selv om det er voksenstyret. Faktisk er mange af de børn som elsker at hjælpe, dem som normalt, har svært ved at indgå i hverdagen. Det er også de børn som efterspørger, hvornår vi skal ud og grave og så. Og som kommer med gode ideer. I køkkenhaven er der plads til dem, og de kan ikke gøre ret meget forkert. Og så kan de gå til og fra som de selv har lyst. I køkkenhaven, kan en forholdsvis lille indsats, give så meget igen.

Køkkenhaven bringer så mange gode ting med sig. Den giver os mad, og en forståelse for, hvor maden kommer fra. Den gør os nysgerrige på nye smage og udvider vores madmod.